

A18) ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ

Στο Ε.Σ της Νίκαιας, επί Γαλλικής Προεδρίας, ανεμένετο να κριθεί η θεσμική μεταρρύθμιση της ΕΕ ενόψει της διεύρυνσης και με βάση τις προτάσεις της διακυβερνητικής διάσκεψης. Προηγήθηκε η άτυπη σύνοδος κορυφής στο Μπιαρίτς (13 και 14 Νοεμβρίου 2000) στην οποία κατατέθηκε το σχέδιο της κοινής διακήρυξης του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ ο οποίος συνδυάζει τα αστικά, πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα που καταγράφονται σε ένα πλήθος διεθνών, Ευρωπαϊκών και εθνικών πηγών. Καταβλήθηκε προσπάθεια σύγκλισης των διαφορετικών απόψεων αλλά η σύνοδος κατέληξε σε αδιέξοδο όσον αφορά την τροποποίηση της Συνθήκης. Ο Γάλλος Πρόεδρος Ζακ Σιράκ όχι μόνο δεν κατόρθωσε να συμβιβάσει τις αντίθετες απόψεις για τη θεσμική μεταρρύθμιση αλλά δημιούργησε σοβαρές εντάσεις ανάμεσα στους εταίρους.

A18α) Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ

Στο Ε.Σ της Νίκαιας (7,8 και 9 Δεκεμβρίου 2000) τα κράτη μέλη της ΕΕ απέτυχαν να προσδώσουν μια νέα δυναμική στο Ομοσπονδιακό όραμα της Ευρώπης. Τα αποτελέσματα αυτής υπήρξαν προϊόν έντονων συζητήσεων, σκληρής διαπραγμάτευσης και ισορροπιών τρόμου μεταξύ των ισχυρών, των μεσαίων και των μικρών κρατών. Αν και η Συνθήκη της Νίκαιας θα υπογραφεί δύο μήνες μετά τη σύνοδο, θα επικυρωθεί εντός 18 μηνών και ορισμένες διατάξεις που συμφωνήθηκαν χρειάζεται να αποσαφηνισθούν, θα επιχειρήσουμε μία παράθεση των κυριότερων σημείων της συμφωνίας.

A18α1) Ο αριθμός των Επιτρόπων

Από το 2005 οι μεγάλες χώρες χάνουν τον δεύτερο Επίτροπο που διαθέτουν σήμερα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κάθε χώρα θα έχει τότε από ένα Επίτροπο μέχρι τα κράτη μέλη της ΕΕ γίνουν 27. Από τη στιγμή αυτή ο αριθμός των Επιτρόπων θα μειωθεί και θα υπάρξει εκ περιτροπής εκπροσώπηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ενισχύονται επίσης οι αρμοδιότητες του Προέδρου της Κομισιόν και του δίνεται η δυνατότητα να αποπέμπει Επιτρόπους.

A18α2) Ο αριθμός των Ευρωβουλευτών

Από τις προσεχείς ευρωεκλογές (2004) αλλάζει η σύνθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ενόψει της διεύρυνσης. Μειώνεται ο αριθμός των ευρωβουλευτών με εξαίρεση αυτόν της Γερμανίας. Όταν λοιπόν θα ολοκληρωθεί η διεύρυνση με την είσοδο των χωρών πρώτης και δεύτερης διαπραγμάτευσης ο αριθμός των ευρωβουλευτών ανά κράτος μέλος θα έχει ως εξής:

A) Σημερινά κράτη μέλη		
1) Γερμανία 99	2) Ηνωμένο Βασίλειο 72	3) Γαλλία 72
4) Ιταλία 72	5) Ισπανία 50	6) Κάτω χώρες 25
7) Ελλάδα 22	8) Βέλγιο 22	9) Πορτογαλία 22
10) Σουηδία 18	11) Αυστρία 17	12) Δανία 13
13) Φινλανδία 13	14) Ιρλανδία 12	15) Λουξεμβούργο 6
B) Κράτη πρώτης διαπραγμάτευσης		
16) Πολωνία 50	17) Ουγγαρία 20	18) Τσεχία 20
19) Σλοβενία 7	20) Εσθονία 6	21) Κύπρος 6
Γ) Κράτη δεύτερης διαπραγμάτευσης		
22) Ρουμανία 33	23) Βουλγαρία 17	24) Σλοβακία 13
25) Λιθουανία 12	26) Λεττονία 8	27) Μάλτα 5

A18α3) Κατανομή ψήφων στο Συμβούλιο

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με σύνθεση τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων, στο Συμβούλιο ECOFIN αλλά και σε οποιοδήποτε άλλο Συμβούλιο Υπουργών της ΕΕ – όταν αυτά αποφασίζουν με ειδική πλειοψηφία – οι ψήφοι κάθε κράτους μέλους μετά τη διεύρυνση καθορίστηκαν ως εξής:

1.	Γερμανία	29	15.	Λουξεμβούργο	4
2.	Ηνωμένο Βασίλειο	29	16.	Πολωνία	27
3.	Γαλλία	29	17.	Ουγγαρία	12
4.	Ιταλία	29	18.	Τσεχία	12
5.	Ισπανία	27	19.	Σλοβενία	4
6.	Κάτω Χώρες	13	20.	Εσθονία	4
7.	Ελλάδα	12	21.	Κύπρος	4
8.	Βέλγιο	12	22.	Ρουμανία	14
9.	Πορτογαλία	12	23.	Βουλγαρία	10
10.	Σουηδία	10	24.	Σλοβακία	7
11.	Αυστρία	10	25.	Λιθουανία	7
12.	Δανία	7	26.	Λεττονία	4
13.	Φινλανδία	7	27.	Μάλτα	3
14.	Ιρλανδία	7			

Η ποσόστωση ψήφων στο Συμβούλιο που ισχύει σήμερα είναι η εξής: Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία και Ιταλία από 10. Ισπανία 8. Κάτω Χώρες, Ελλάδα, Βέλγιο και Πορτογαλία από 5. Σουηδία και Αυστρία από 4. Δανία, Φινλανδία και Ιρλανδία από 3. Λουξεμβούργο 2.

A18α4) Ειδική πλειοψηφία και δικαίωμα αρνησικυρίας (VETO)

Για να ληφθεί απόφαση με ειδική πλειοψηφία, με βάση την ανωτέρω ποσόστωση ψήφων, απαιτείται πλειοψηφία 255 ψήφων (74,56%). Όμως στην περίπτωση που το Συμβούλιο ενεργεί σαν νομοθέτης, οπότε η ψηφοφορία γίνεται με βάση πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το ανωτέρω ποσοστό (74,56%) των ψήφων πρέπει να αντιπροσωπεύει και τουλάχιστον το ήμισυ των κρατών μελών. Αν δεν υπάρχει πρόταση της Επιτροπής θα πρέπει να αντιπροσωπεύει τα δύο τρίτα των κρατών μελών. Ακόμα και αν πληρούνται οι ανωτέρω όροι ένα κράτος έχει δικαίωμα να ζητήσει να εφαρμοσθεί και το πληθυσμιακό κριτήριο οπότε η πλειοψηφία θα πρέπει να συγκεντρώνει και κράτη μέλη που εκπροσωπούν το 62% του πληθυσμού της ΕΕ.

Η κατάργηση του δικαιώματος αρνησικυρίας (VETO) που προτεινόταν για 50 άρθρα της Συνθήκης τελικά περιορίστηκε σε 39. Ανάμεσα σε αυτά, για τα οποία θα απαιτείται ειδική πλειοψηφία, είναι θέματα εξωτερικών συνοριακών ελέγχων, ο διορισμός ανωτάτων αξιωματούχων συμπεριλαμβανομένου και του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θέματα εμπορικής πολιτικής και ορισμένα θέματα κοινωνικής και εξωτερικής οικονομικής πολιτικής. Η ομοφωνία διατηρήθηκε μεταξύ άλλων για θέματα ναυτιλίας, ένταξης νέων κρατών στην ΕΕ, χρηματοδότησης υποψηφίων και συνδεδεμένων κρατών, φορολογίας, ασύλου και εμπορίου στις υπηρεσίες, κοινωνικής ασφάλισης, της ενισχυμένης συνεργασίας που αφορά θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, ενώ η άμυνα εξαιρείται πλήρως. Για την ενισχυμένη συνεργασία, τη δυνατότητα δηλαδή ορισμένων κρατών να υλοποιούν πολιτικές χωρίς τη συμμετοχή των υπολοίπων, αποφασίσθηκε ότι αυτές πρέπει να είναι τουλάχιστον οκτώ, με δικαίωμα οποιασδήποτε άλλης χώρας να συμμετάσχει αργότερα. Σε θέματα οικονομικής πολιτικής δεν υπάρχει VETO. Αντίθετα, διατηρήθηκε το VETO μέχρι το 2007 για τις ενισχύσεις των αδυνάτων χωρών από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ.

Σε περίπτωση που κάποιο κράτος μέλος θεωρηθεί ύποπτο για παραβίαση των κανόνων της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το ένα τρίτο των κρατών μπορούν να κινήσουν τη διαδικασία της διακρίβωσης. Ωστόσο για να ληφθεί απόφαση απαιτείται πλειοψηφία των εννέα δεκάτων. Για την έκδοση "επίσημης προειδοποίησης" είναι απαραίτητη η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

A18α5) Εκκρεμότητες

Ορισμένα από τα θέματα που επιλύθηκαν στο Ε.Σ της Νίκαιας χρήζουν διευκρινήσεων πριν από την υπογραφή της Συνθήκης. Για το λόγο αυτό επιφορτίστηκε η επιτροπή των μονίμων αντιπροσώπων (COREPER) να συζητήσει το θέμα που έθεσε ο Βέλγος Πρωθυπουργός Γκι Φερχόφστατ, να μη μπορούν οι 4 μεγάλες χώρες που διαθέτουν από 29 ψήφους στο Συμβούλιο να μπλοκάρουν με τη βοήθεια μιας πολύ μικρής χώρας απόφαση για την οποία απαιτείται ειδική πλειοψηφία. Έτσι όμως, όπως έχει διατυπωθεί το κείμενο της Συνθήκης αυτό είναι δυνατόν και απαιτείται αναδιατύπωση δεδομένου ότι η πρόταση του Φερχόφστατ είχε γίνει αποδεκτή.

Με την αίρεση και πάλι της ομοφωνίας το COREPER θα συζητήσει και θα αποφασίσει για μια σειρά άρθρα της Συνθήκης για τα οποία έχει εξουσιοδοτηθεί όπως, τις διατάξεις για την κοινή άμυνα και ασφάλεια, την επιτροπή κοινωνικής προστασίας, την τροποποίηση της λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και την ενδοκοινοτική θεσμική λειτουργία των ενισχυμένων συνεργασιών.

Τα υπόλοιπα θεσμικά θέματα στα οποία δεν επετεύχθη συμβιβασμός παραπέμπονται σε νέα διακυβερνητική διάσκεψη το 2004 η οποία χαρακτηρίζεται συντακτική συνέλευση. Πρόκειται για το διαχωρισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών ώστε να αποσαφηνιστεί: α) εάν ο χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων θα ενταχθεί ή όχι στις συνθήκες και β) ο ρόλος των εθνικών Κοινοβουλίων στα ευρωπαϊκά θέματα. Η νέα διακυβερνητική διάσκεψη θα κληθεί να αντιμετωπίσει το δημοκρατικό έλλειμμα έτσι ώστε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να αναλάβει ενισχυμένη συναρμοδιότητα με την εκτελεστική εξουσία και να αποπειραθεί να καταρτίσει το πρώτο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα στην κατεύθυνση μιας ομοσπονδίας κρατών.

A18a6) Κριτική στη Σύνοδο της Νίκαιας

Δριμύτατη κριτική δέχτηκε το αποτέλεσμα του ΕΣ της Νίκαιας. Η νέα Συνθήκη δεν ικανοποιεί το όραμα για μια ομόσπονδη Ευρώπη και δεν αναβαθμίζει το ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που εκλέγεται απευθείας από τους ευρωπαίους πολίτες. Επόμενα το δημοκρατικό έλλειμμα παραμένει.

Στη Νίκαια συγκρούστηκαν δύο αντιλήψεις:

α) η υπερεθνική προσέγγιση που υποστηρίζεται από τις μικρότερες χώρες αλλά και από τη Γερμανία που υποφέρουν ακόμα από προβλήματα νομιμοποίησης ή αισθάνονται εντονότερα την ενδεχόμενη απειλή πολιτικής αστάθειας στην Ευρώπη. Η άποψη των μικρότερων χωρών είναι ότι χωρίς την υπερεθνική θεσμική ολοκλήρωση είναι αναπόφευκτη η κυριαρχία των ισχυρότερων κρατών που θα οδηγούσε σε επικίνδυνους πολιτικούς ανταγωνισμούς και ακροβατισμούς. Βεβαίως η προσέγγιση αυτή δεν στοχεύει στην κατάργηση αλλά στην πειθαρχία του εθνικού κράτους και στη συμβίωσή του με τους Ευρωπαϊκούς θεσμούς

β) η συγκεντρωτική κρατική προσέγγιση, που υποστηρίζεται από ορισμένες μεγάλες χώρες και κύρια από τη Γαλλία, επιδιώκει τη συγκρότηση της ΕΕ, σε διακυβερνητική βάση. Υιοθετεί δηλαδή ένα πρότυπο που κυριαρχείται από το εθνικό κράτος και από τις εθνικές κυβερνήσεις, πράγμα που σημαίνει την κυριαρχία των ισχυρότερων κρατών. Ανεξάρτητα από το συγκεκριμένο πρότυπο συγκρότησης της ΕΕ το κείμενο της Συνθήκης της Νίκαιας τίθεται επιτακτικά. Το ΕΣ της Νίκαιας απέτυχε να λύσει το πρόβλημα αυτό. Η κατάρτιση ενός Ευρωπαϊκού Συντάγματος παραπέμφθηκε στη συντακτική συνέλευση του έτους 2004.

Στη Νίκαια αποσαφηνίσθηκε η ενισχυμένη συνεργασία. Ενόψει της διεύρυνσης και των μεγάλων διαφορών στο επίπεδο οικονομικής ευμάρειας και ισχύος αποφασίσθηκε ότι τουλάχιστον οκτώ χώρες μπορούν να προχωρήσουν με ταχύτερους ρυθμούς σε ορισμένους τομείς με εξαίρεση την άμυνα. Αυτή η απόφαση ουσιαστικά νομιμοποιεί την Ευρώπη των δύο ταχυτήτων. Υποχρεώνει όμως τις άλλες χώρες να κάνουν άλματα ώστε να μπορέσουν να συμμετάσχουν στην ενισχυμένη συνεργασία δεδομένου ότι στη διαδικασία έχουν το δικαίωμα να προσχωρήσουν στην πορεία.

Το πλέγμα των διατάξεων για την ειδική πλειοψηφία σε επίπεδο Συμβουλίου ενέχει τον κίνδυνο εμπλοκών και δυσκολιών στην εφαρμογή τους όπως δήλωσε ο Έλληνας Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης. Πράγματι στην περίπτωση που το Συμβούλιο ψηφίζει πρόταση που έχει κατατεθεί από την Επιτροπή απαιτείται πλειοψηφία 258 ψήφων σε σύνολο 342 και απλή πλειοψηφία των κρατών μελών ενώ η αναστέλλουσα μειοψηφία (MINORITE DE BLOCAGE) ορίζεται σε 84 ψήφους. Στις λοιπές περιπτώσεις απαιτούνται πάλι 258 ψήφοι αλλά ταυτόχρονα πλειοψηφία δύο τρίτων των κρατών μελών ενώ η αναστέλλουσα μειοψηφία ορίζεται σε 89 ψήφους. Ωστόσο όταν η ΕΕ θα αποτελείται από 27 μέλη η αναστέλλουσα μειοψηφία θα αυξηθεί σε 91 ψήφους. Επί πλέον σε οποιαδήποτε περίπτωση κάθε κράτος μέλος μπορεί να θέσει θέμα και πληθυσμιακής πλειοψηφίας δηλαδή η πλειοψηφία των ψήφων να ανταποκρίνεται και σε πλειοψηφία κρατών που εκπροσωπούν τουλάχιστον το 62% των Ευρωπαίων πολιτών. Εκτός από την πολυπλοκότητα του συστήματος υφίσταται το ενδεχόμενο δύο ή τρεις μεγάλες χώρες σε συμμαχία με ορισμένες μικρές ή πολύ μικρές χώρες να συγκεντρώσουν το πλέγμα των απαιτούμενων πλειοψηφιών.

Η "διακομματική ομάδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για ένα ευρωπαϊκό σύνταγμα", που περιλαμβάνει 130 ευρωβουλευτές από όλες τις παρατάξεις, με ανακοίνωσή της εκτιμά ότι το νέο κείμενο της Συνθήκης είναι ανεπαρκές, μη ικανοποιητικό και δεν επιτρέπει την ομαλή διεύρυνση της ΕΕ. Αντίθετα, θεσμοποιεί τη διακυβερνητική συνεργασία στη λήψη πολλών αποφάσεων περιθωριοποιώντας ταυτόχρονα την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Άλλα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υποστηρίζουν ότι η Σύνοδος της Νίκαιας απέτυχε να μειώσει το δικαίωμα του VETO σε πολλούς τομείς και παρενέβαλε νέα εμπόδια στη λήψη αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία. Από την πλευρά των ευρωσκεπτικιστών, ιδιαίτερα του Ηνωμένου Βασιλείου και της Δανίας, τονίζετο ότι η ΕΕ πρέπει να αποφύγει να εμπλακεί σε οποιοδήποτε ζήτημα που παραβιάζει σαφώς την εθνική κυριαρχία.

Από τους Ευρωπαίους ηγέτες δεν εκφράστηκε ικανοποίηση για το αποτέλεσμα του συμβιβασμού. Ο προεδρεύων του ΕΣ Γάλλος Πρόεδρος Ζακ Σιράκ παραδέχτηκε ότι το αποτέλεσμα της συνόδου δεν ήταν αρκούντως ικανοποιητικό, δεν ανταποκρίνεται στις φιλοδοξίες όλων των εταίρων αλλά άνοιξε την πόρτα της ΕΕ στη διεύρυνση. Πάντως στις 26/2/2001 ο Σιράκ ομιλώντας στη Νίκαια, κατά τη διάρκεια της τελετής υπογραφής της νέας Συνθήκης, ομολόγησε ότι τα αποτελέσματα αυτής ήταν μέτρια, αλλά υπεραμύνθηκε ταυτόχρονα του δικαιώματος των κρατών μελών να υπερασπίζονται τα εθνικά τους συμφέροντα. Ο Πρωθυπουργός των Κάτω Χωρών Βιμ Κοκ δήλωσε ότι η πρόοδος προς την ειδική πλειοψηφία ήταν απογοητευτική και ότι υπήρξε ένα μέτριο βήμα προς τα εμπρός. Ο Φινλανδός Πρωθυπουργός Πάαβο Λιπόνεν τόνισε ότι θα πρέπει να ξανασκεφτούμε το σύστημα των ψηφοφοριών.

Οι μόνοι τελικά που εξέφρασαν την ικανοποίησή τους ήταν οι ηγέτες των υπό ένταξη κρατών. Υπήρχε ο φόβος ότι αν η Σύνοδος της Νίκαιας κατέληγε σε αδιέξοδο θα υπονομεύετο η διαδικασία της διεύρυνσης. Και μόνο το γεγονός ότι επετεύχθη συμβιβασμός, ανεξάρτητα του περιεχομένου του, χαροποίησε ιδιαίτερα όλες τις υποψήφιες χώρες.

A18α7) Η Ελλάδα και συμβιβασμός της Νίκαιας

Η Ελλάδα εμφανίζεται σχετικά ικανοποιημένη διότι: α) διατηρήθηκε το VETO όσον αφορά την ένταξη νέων κρατών στην ΕΕ και τη χρηματοδότηση υποψηφίων και συνεργαζομένων κρατών. Αποτελεί ένα μεγάλο διπλωματικό όπλο της χώρας μας για τις διαφορές της με την Τουρκία και κύρια για την δίκαιη επίλυση του πολιτικού προβλήματος της Κύπρου β) έγινε ρητή αναφορά στην ανάγκη να επιλυθεί το Κυπριακό πρόβλημα μέσα στο πλαίσιο του σεβασμού των ψηφισμάτων του ΟΗΕ. Η αναφορά στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών είχε παραλειφθεί στο κείμενο των συμπερασμάτων του ΕΣ του Ελσίνκι και στο κείμενο της εταιρικής σχέσης ΕΕ - Τουρκίας γ) διατηρήθηκε η ομοφωνία σε ζητήματα ναυτιλίας δ) το επόμενο πακέτο θα εγκριθεί με τις υπάρχουσες διαδικασίες και πλειοψηφίες και θα αναθεωρηθεί το έτος 2007 ε) πέτυχε να έχει 22 έδρες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενώ οι αρχικές προτάσεις προέβλεπαν 19 ή 20. Η Ελλάδα και οι άλλες μικρές χώρες επιδίωξαν στις ειδικές πλειοψηφίες να επιτύχουν μια σχέση ένα προς δύο με τις μεγάλες χώρες. Δεν το πέτυχαν απόλυτα διότι η τελική συμφωνία προβλέπει μία σχέση κάτι λιγότερο από τρία προς ένα.

A18β) Άλλα θέματα του ΕΣ της Νίκαιας. Η Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ατζέντα

- Το ΕΣ της Νίκαιας χαιρετίζει την κοινή διακήρυξη του Συμβουλίου, της Επιτροπής και του Ευρωκοινοβουλίου για το Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η θέση σε ισχύ του Χάρτη θα συζητηθεί αργότερα. Μέχρι τότε καλό θα ήταν να διανεμηθεί στους Ευρωπαίους πολίτες.
- Αναγνωρίζει την ιστορική σημασία της διεύρυνσης της ΕΕ και προσυπογράφει τις αποφάσεις του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων της 4/12/2000 που αφορούν τις προτεινόμενες διαδικασίες. Επιβεβαιώνει επίσης την αρχή της διαφοροποίησης με βάση την οποία κάθε υποψήφια χώρα θα κριθεί ανάλογα με τις επιδόσεις της. Εύχεται όπως τα νέα κράτη μπορέσουν να λάβουν μέρος στις Ευρωεκλογές του 2004.
- Εγκρίνει την έκθεση της Προεδρίας για την πολιτική ασφάλειας και άμυνας και καλεί την επόμενη Προεδρία να εισάγει προτάσεις στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, ώστε η πολιτική αυτή να γίνει λειτουργική.
- Σημειώνει την πρόταση της Επιτροπής για ένα Κανονισμό που καταγράφει τις γενικές αρχές και τις βασικές απαιτήσεις ενός νόμου περί τροφίμων και ιδρύει μία Ευρωπαϊκή Αρχή Τροφίμων. Η πολιτική της ασφάλειας τροφίμων πρέπει να εφαρμοστεί σε όλη την τροφική αλυσίδα.
- Καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή να υιοθετήσουν άμεσα διατάξεις για τον έλεγχο των λιμένων, την επιθεώρηση πλοίων υψηλού κινδύνου και γενικά την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας.
- Εκφράζει τη λύπη του για την αποτυχία της παγκόσμιας συνδιάσκεψης της Χάγης για τις κλιματολογικές μεταβολές. Τονίζει την ανάγκη της συμμόρφωσης των κρατών με τις υποχρεώσεις τους και επιβεβαιώνει τη δέσμευσή του για την επικύρωση του Πρωτοκόλλου του Κιότο ώστε να εφαρμοστεί το αργότερο το 2002. Σημειώνει με ενδιαφέρον την πρόταση για την ενσωμάτωση του περιβάλλοντος στις οικονομικές πολιτικές της Ένωσης και ιδιαίτερα τη διάταξη για τη θέσπιση φορολογικών και άλλων κινήτρων.
- Η ΕΕ θα διαδραματίσει ένα σπουδαίο ρόλο για την καταπολέμηση του ξεπλύματος του βρώμικου χρήματος. Καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο των Υπουργών να εφαρμόσουν άμεσα τις κατευθυντήριες αρχές του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της 17/10/2000 και ιδιαίτερα τη θέσπιση αντιμέτρων κατά των μη συνεργαζομένων χωρών.
- Το Συμβούλιο πρέπει να υιοθετήσει μέτρα για την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων των δικαστηρίων ώστε να διευκολυνθεί και η διαδικασία κοινοποίησης των δικαστηριακών αποφάσεων εντός της ΕΕ. Υπενθυμίζει την ανάγκη για λειτουργική συνεργασία των αρμοδίων αρχών στον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ και ιδιαίτερα των θαλασσίων συνόρων με στόχο την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης. Σημειώνει την επιτελεσθείσα πρόοδο στις πολιτικές μετά το ΕΣ του Τάμπερε: συνεργασία με τις χώρες καταγωγής, ενσωμάτωση των υπηκόων τρίτων χωρών και έλεγχος του κύματος των μεταναστών. Σημειώνει επίσης τις δύο ανακοινώσεις της Επιτροπής για τη μεταναστευτική πολιτική και τη κοινή διαδικασία ασύλου.
- Χαιρετίζει τις εργασίες της Επιτροπής για την πλήρη εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης για τις απομακρυσμένες περιοχές και τονίζει τη ανάγκη λήψης ειδικών μέτρων προς όφελος των νησιών που αντιμετωπίζουν προβλήματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.
- Το ΕΣ χαιρετίζει και υποστηρίζει σθεναρά τις προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για μια συνολική διευθέτηση του Κυπριακού προβλήματος συμβατή με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΤΖΕΝΤΑ

Το ΕΣ της Νίκαιας ενέκρινε την Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ατζέντα που περιέχει ειδικές προτεραιότητες για δράση στα προσεχή πέντε χρόνια γύρω από τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές σε όλους τους τομείς της κοινωνικής πολιτικής. Συγκεκριμένα:

1. Εκσυγχρονισμός και βελτίωση του Ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου

Στη σύνοδο κορυφής της Λισσαβόνας τονίσθηκε ότι το Ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο με τα αναπτυσσόμενα συστήματα κοινωνικής προστασίας πρέπει να στηρίζουν το μετασχηματισμό προς την οικονομία της γνώσης. Ο άνθρωπος αποτελεί το κύριο στοιχείο των πολιτικών της ΕΕ, η οποία πρέπει να εξασφαλίσει ένα δυναμικό πλέγμα πολιτικών για την οικονομία, την απασχόληση και την κοινωνική προστασία. Στο πλαίσιο αυτής της προοπτικής η Ατζέντα πρέπει να περιλάβει την επιδίωξη ειδικών σκοπών που αφορούν την προστασία των ατόμων, τη μείωση των ανισοτήτων και την κοινωνική συνοχή. Ταυτόχρονα πρέπει να επιτευχθούν και η οικονομική ανάπτυξη και η κοινωνική συνοχή. Απαιτείται η συμμετοχή στην αγορά εργασίας όλο και περισσότερων ατόμων και ιδιαίτερα υποεκπαιρωμένων ή των μειονεκτούντων προσώπων. Η ΕΕ πρέπει να εγγυηθεί την αλληλεγγύη και τη δικαιοσύνη, όπως περιγράφονται στο Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Το Ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο χαρακτηρίζεται από ένα υψηλό βαθμό κοινωνικής προστασίας, τη σπουδαιότητα του κοινωνικού διαλόγου και ένα σύνολο αξιών αποδεκτών από όλα τα κοινωνικά συστήματα. Σήμερα αναγνωρίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των

εργαζομένων, την ισότητα των φύλων, την υγιεινή και ασφάλεια στους χώρους εργασίας, αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας και τον αγώνα εναντίον όλων των μορφών διάκρισης. Βασικό επίσης χαρακτηριστικό αποτελεί η αναγνώριση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία της ψήφησης των νόμων.

2. Οι κοινές προκλήσεις

Οκτώ είναι οι κοινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη: α) Η επίτευξη πλήρους απασχόλησης και η κινητοποίηση όλου του δυναμικού των διαθέσιμων θέσεων εργασίας. Είναι απαραίτητη η επίτευξη υψηλών ρυθμών ανάπτυξης που θα υποστηρίζεται από διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, από μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και των διακρίσεων και από τη βελτίωση της ποιότητας της εργασίας. Για την επίτευξη του στόχου αυτού απαιτείται η εφαρμογή πολιτικών δια βίου μάθησης, εκπαίδευσης, αλλαγής ειδικοτήτων και εκμετάλλευση των δυνατοτήτων της κοινωνίας των πληροφοριών. β) Η άντληση των πλεονεκτημάτων της τεχνικής προόδου με την προσαρμογή της εργασίας στις απαιτήσεις της οικονομίας της γνώσης, πράγμα το οποίο σημαίνει βελτίωση και των προτύπων διαβίωσης γ) Ανάπτυξη της κινητικότητας των εργαζομένων. Οι διεθνικές και πολυεθνικές εταιρίες της ΕΕ αυξάνουν τις δυνατότητες της κινητικότητας από χώρα σε χώρα, ιδιαίτερα για τους νέους πτυχιούχους και τα στελέχη των επιχειρήσεων. Πρέπει να ενθαρρυνθεί επίσης η κινητικότητα των δασκάλων, καθηγητών, ερευνητών και όσων επιδιώκουν πρακτική εξάσκηση και προϋπηρεσία. δ) Άντληση ωφελειών από την οικονομική και νομισματική ολοκλήρωση. Η ΟΝΕ και η ενιαία αγορά δίνουν ευκαιρίες για την ανάπτυξη των συναλλαγών και του ενδοκοινοτικού εμπορίου και δημιουργούν θέσεις εργασίας. Απαιτείται θεωρητική και πρακτική εξάσκηση εργατών και υπαλλήλων και απόκτηση δεξιοτήτων ώστε να ανταποκριθούν στις νέες σύνθετες εργασίες. ε) Αντιμέτωπιση της γήρανσης του πληθυσμού. Επιτυγχάνοντας ένα υψηλό βαθμό απασχόλησης, διευκολύνοντας την παραμονή στην εργασία των πιο ηλικιωμένων και εξασφαλίζοντας την πρόσβαση στην αγορά εργασίας των γυναικών ελαφρύνεται το βάρος της κοινωνικής ασφάλισης και εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα των ταμείων. ζ) Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Η απόρριψη κάθε μορφής διακρίσεων και κοινωνικού αποκλεισμού αποτελεί μία από τις βάσεις του Ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου. Η επίτευξη υψηλού επιπέδου ανάπτυξης και η αύξηση της απασχόλησης συνοδευόμενη από την επιμόρφωση των ανέργων αποτελούν την καλύτερη απάντηση στην κοινωνία των δύο τρίτων. η) Η επιτυχία της διεύρυνσης στο κοινωνικό πεδίο. Η διεύρυνση της ΕΕ αποτελεί μία πρόκληση ιδίως στην κοινωνική πολιτική. Η ΕΕ υποστηρίζει τις προσπάθειες των υπό ένταξη χωρών για τη μεταρρύθμιση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και τη σύγκλιση της κοινωνικής πολιτικής αυτών με την εφαρμοζόμενη στα κράτη μέλη της Ένωσης. θ) Επιβεβαίωση της κοινωνικής διάστασης της παγκοσμιοποίησης. Η παγκοσμιοποίηση του εμπορίου και των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών αυξάνει τον ανταγωνισμό που έχει συνέπειες στις κοινωνικές πολιτικές όπως για παράδειγμα την επίδραση των ασφαλιστικών εισφορών στο μη μισθολογικό κόστος εργασίας. Η ΕΕ υποχρεούται να θέσει στις διεθνείς διαπραγματεύσεις κοινωνικά ζητήματα.

3. Καλύτερες και περισσότερες θέσεις εργασίας

Η αγορά εργασίας πρέπει να ανοίξει σε όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη συμφιλίωση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, με την παροχή επιμόρφωσης και ευκαιριών απασχόλησης ιδιαίτερα στους μακροχρόνια ανέργους, τα μειονεκτούντα άτομα και τους ηλικιωμένους, με την εφαρμογή των καλών πρακτικών στην απασχόληση και την κοινωνική διάσταση της κοινωνίας των πληροφοριών. Επιπρόσθετα με τη διευκόλυνση της κινητικότητας των εργαζομένων που προϋποθέτει αναγνώριση των διπλωμάτων και των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν σε άλλα κράτη μέλη και αναγνώριση των συνταξιοδοτικών ετών ασφάλισης που διανύθηκαν σε άλλα κράτη μέλη.

4. Μια νέα ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας στην εργασία

Ο κοινωνικός διάλογος πρέπει να είναι η βάση για τη δημιουργία του πλαισίου που θα διέπει όλες τις νέες μορφές εργασίας που εμφανίζονται λόγω της παγκοσμιοποίησης, των νέων τεχνολογιών και της κινητικότητας. Η ΕΕ οφείλει να προσαρμόσει τη νομοθεσία της στο νέο περιβάλλον. Μέχρι το έτος 2002 πρέπει να αναθεωρηθεί η Οδηγία για το Ευρωπαϊκό Εργασιακό Συμβούλιο και να εξετασθούν οι οδηγίες για την πληροφόρηση και τη διαβούλευση και τις κοινωνικές πιυχές της Ευρωπαϊκής εταιρίας. Το έτος 2002 να αναπτυχθεί η στρατηγική για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία. Απαιτείται επίσης μία ανταλλαγή των εφαρμοζομένων πρακτικών και στενή συνεργασία μεταξύ των επιθεωρήσεων εργασίας των κρατών μελών. Από το έτος 2001 να συσταθεί ένα Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης των Νεωτερισμών εντός του Ιδρύματος του Δουβλίνου. Πριν από το 2003 να επανεξετασθεί η Οδηγία για την προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση πτώχευσης του εργοδότη και να αναθεωρηθούν οι Οδηγίες για τις μαζικές απολύσεις. Μέχρι το 2004 να ανταλλάγουν απόψεις για τις ατομικές απολύσεις.

5. Καταπολέμηση της πτώχειας και όλων των μορφών αποκλεισμού και διακρίσεων

Η προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης απαιτεί διαρκή οικονομική ανάπτυξη και την ανάληψη συγκεκριμένης δράσης. Μέχρι τον Ιούνιο του 2001 πρέπει να καταρτισθεί ένα διετές πρόγραμμα δράσης για την καταπολέμηση της πτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Αυτό το πρόγραμμα βασίζεται στο συντονισμό των εθνικών πολιτικών και στη χρήση ενός καταλόγου δεκτών για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Χρειάζεται να εκμεταλλευτούμε τις δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες των πληροφοριών και επικοινωνιών. Να εξασφαλισθεί η παρακολούθηση των πρώτων εθνικών πλάνων δράσης για τη Σύσταση του 1992 που αφορά το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα. Να εφαρμοσθεί μια πιο αποτελεσματική πολιτική για την ενσωμάτωση των νόμιμων μεταναστών τρίτων χωρών. Να τεθούν οι όροι για μια πιο ικανοποιητική συνεργασία των κοινωνικών εταίρων, των μη κυβερνητικών οργανισμών, των τοπικών αρχών και των ιδρυμάτων διαχείρισης κοινωνικών υπηρεσιών. Οι επιχειρήσεις να εμπλακούν στη συνεργασία για να ενισχυθεί η κοινωνική τους ευθύνη.

6. Εκσυγχρονισμός της κοινωνικής προστασίας

Τα συστήματα κοινωνικής προστασίας αποτελούν ουσιώδεις στοιχεία του Ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου και μολονότι παραμένουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών αντιμετωπίζονται σαν κοινές προκλήσεις. Η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών πρέπει να ενισχυθεί μέσω της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας. Απαιτείται συνεργασία για την κατάρτιση στρατηγικών εγγύησης ασφαλών και βιώσιμων ταμείων συντάξεων όπως και για τις προσαρμογές που εξασφαλίζουν επαρκές και σίγουρο εργατικό εισόδημα. Μέχρι το 2003 να διενεργηθεί μια έρευνα για τις απαιτήσεις αλληλεγγύης που οδηγούν σε ένα υψηλό και διαρκές επίπεδο προστασίας της υγείας λαμβανομένης υπόψη της γήρανσης του πληθυσμού.

7. Προώθηση της ισότητας των φύλων

Η ισότητα των φύλων πρέπει να επιτευχθεί και σε διασυνοριακή βάση και να εφαρμοσθεί μέσω ενός αριθμού ειδικών μέτρων όπως: α) η ενσωμάτωση της έννοιας της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της Ατζέντας Κοινωνικής Πολιτικής β) η αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψης των αποφάσεων με τη θέσπιση διαχρονικών και δεσμευτικών στόχων γ) η εφαρμογή και η βελτίωση των Οδηγιών που αναφέρονται στην ισότητα των φύλων πριν από το 2003 δ) η συγκέντρωση πηγών και η ανταλλαγή εμπειρίας με τη σύσταση ενός Ευρωπαϊκού Ιδρύματος για την Ισότητα των Φύλων. Η μελέτη σκοπιμότητας του Ιδρύματος θα ολοκληρωθεί μέσα στο 2001 ε) η ενίσχυση των πρωτοβουλιών για την ισότητα των φύλων στους χώρους εργασίας και ιδιαίτερα η εφαρμογή της αρχής "ίση αμοιβή για ίδια εργασία".